

11 Іюля 1910 г.

پىشىمچى اپىل

١٣٢٨ رب ١٥

ئەمەزبەن
بۆلۈپتۈرۈز

ملا ناصر الدين

№27.

Цѣна 12 к.

МОЛЛА НАСРЕДДИНЪ

قىمتى ۱۲ قىك

۳۷

ЛИТОГ С БЫХОВА

— قىزىم، داخى بىسىدى، ماشاالله يكەلوبىن، ارە گىتسلى سى، او خوماڭىت واقنى كىچدى.

قربان بایرامی، خانه خانم نماز (اوینبووغده)

بن ایشته (موسسه) (راسین) له بورده مدفونم!

(*) ۱۵ ایوله قسر بو شعره بر نظیره

یاپیلوب اداره مزه گوندریلمه سی شاعر لرمزه تکلیف
اولونور.

احمد کمال

دیمک، احمد کمال بو شعره بر نظیره ایستیوره بو شعره
نظیره سی چوخدان یازیلوب، یازیلوب ولايت شماخی ده، بیله یازیلوب در:
سر حله عروس غم آزاد مطریان
چاکوج مسگران منالیم آورد.
ساقی بیار باده بدہ بر کف لقیر
رطاب یا بات نهالیم آوزد.

اگر شاعر محترم احمد کمال دیسه که بو شعردن هیج بر
معنا چخمیر، او وقت بین جواب ویره ریک که اونک شعرینه نظیره
یازمیشیق، نجه که اویزی بیله «زاقاز» ویره بیسرا.
« لاغلانی »

اولدی، آدینی قویدیلار — حسن،
بودر قانلی فاجعه.

مشهدی نور علی آلتاش یاشنده بر کشی در، گیچن ایل
دو ققوز یاشنده بر قیز آلدی،
بودر قانلی فاجعه.

المهک گوگده گزنه آبی هر گیچه نیچه قانلی فاجعه لره
شاهد اولور — و اگر گیشی لرک او طاقینه روز ایله چکوب
آپاریدیمز بالاچه قیزلارک گوز یاشلارینی بر یره یغسان، تازه بر
عمان دریاسی عمله گلمه ر.

بودر قانلی فاجعه،

بونلارک هامیسینی گوره گوره و بیله بیله و ایشیده ایشیده،
گوندہ گوبه لک کیمی آرتوب توروین یازیچی لاریمز یازیلار، یاز
یرلار، یازیلار، هر یاندان یازیلار، یردن، گوگدن، حریت دن،
شریعت دن، پولینقادن، ایراندن، توراندن، الفاظ، عباره، شخص، امضا،
شهرت، آد، نظم، قافیه، گنه الفاظ، گنه عباره.

ا. اعورت لریمز دن برجه سوزده یوخ.

چونکه آنلارک خوشینه گلمز،

آغارلارک خوشینه گلمه سه، مکا خیر ایله مز،
باغیشلا، بیلمه دیم، غلط ایله دیم،

بودر قانلی فاجعه.

« ملا نصرالدین »

نظیر

« حقیقت! ۱۵۶ مجی نومرسنده بیله بیله شی او خودیق:

ادبیات

بر زون ترک او طاغی (۴)
حیاتک الا آجی حسرتله انتظار نده!
مقابرک دویور و لماز درینلیکیله درین
یویر!.. بیتر از لیث بونک جدار نده
قارانلغنده یانار اینداسی آتنی نک!..

قیریق، دوکوک ایکی ام: بر او زون تحسنه
با قار خداسته شمسک! سکونت مطلق!
گئی سکونتی اخلاق ایلن آثارله
بو شعرمک ضربان مآلیدر آنجاق!

او زاقده بر قانپه.. ایشته ساع دارف گوشده
یاتار ظلال سیاهی بس اسکی تابوتک!
چورور بونک او زرنده خیال میخونم!

هوارس، لو سید، له نووی.. قاج کتاب فرسوده
آتلعش اویله جه دور نکاهی او قاتک!

فامچی: یختور کیملر ایدی عالمده؟

دیمه، مندن ایدی ملا سؤاله.

ملانک گندینی گوسترمده:

ایتدی تصدیق، همی قطع مقاله.

شالاخ

قانلی فاجعه

ملا نه قانیر — قانلی فاجعه نه دیمک در،
— داشکندل افاجعه سینک آدی تک برجه سنک
یانگکده «قانلی فاجعه» در، اما ملانک و ملا نمانک
ظرنده شرعی حکمی عمله گتورمک در، چو
فکه زانی و زانیه نک قتلی هر حالده واجبدره.

قوی حقیقتک ۱۵۱ مجی نومره سینک دور
دو مجی صحیفه سینه کی «قانلی فاجعه» احوالاتی
اوج یوز میلیون مسلمان او خوسون — تک
برجه سیندن سوایی. هر بر مسلمانک بور جی
او در که تیکه تیکه دوغرانمش اون دورت یاشنده
قیزه و اوغلانه صد هزار لغعت او خویوب دیسون:
مرحبا تر کمن لره، ما شالله بیله مجاهدره.
بودر قانلی فاجعه.

سن ایستورسن که ملا لاریمز آلمتش یاشنده
کیشی یه ۱۴ یاشنده قیز لاری نکاح ایله مه سونلر.
چوخ عجب، الله آتا کشا رحمت ایله سون،
ایندی گل آچاق آخوند ارس زاده نک
تشریح الفرایض کتابی نک ۱۳ مجی صحیفه
سی: — بیله یاز بیلوب:

«اگر دوقوز یاشه یتممش بر قیزی آتسی
یا آتا بابسی اره ویره — اری اوندان، او
اریندن ارث آپارار».

به نیه دینمیرسن؟ بر دی گوروم، کیم
سکا دیوب که ۱۶ یاشنده قیزی آلمتش یاشنده
کیشی یه ویرمک اولماز؟ او زگه شهرلری بیلدرم،
بیزیم کوچده حاجی ملیکون یتمش دورت

یوخ، عزیزم، قانلی فاجعه بو دگل که
داشکند جوارنده گدک قریه سی اهالی سیندن آلمتش
یا شلی جان بک مرادوفک اون دورت یاشنده
عورتی جوان نوکری ایله قوشلوب قاجور
و مرادوفک بر نفر قومی باشنه اون بش نفر
وحشی تور کمن یغور، گیدیر قیزی و اوغلانی
دو تور تیکه تیکه دوغریور.

خیر، قانلی فاجعه بو دگل.

یوخ، یوخ، من اولوم ایله دانیشما، والله
کوسه رم، قانلی فاجعه بو دگل،
قانلی فاجعه بودر که یوخاریه کی احوالاتی
نقل ایله ندن سورا اداره طرفندن یازیرسان که
«بو او غورده توکولن قانلاری باعی ۲۱ یاشنده کی
قیز لاری یتمش یاشنده کی قوجه کیشی لره نکاح
ایدن ملا نمالدر».

بودر قانلی فاجعه، منیم گوز و مک نوری.

اگر بو سوز لبری یاز انده هو شک باشکند
دگل ایدی — سوزوم یوخ، یوخ سه قانا قانا
یاز مشم اولساک، دی قولاق آس:

دنیا یاراندان شما خی ده شاگردلر معلمی
دو گن گونه کیمی هیچ بر ایله اتفاق دوشیوب
که بر ملانک یانه گلوب بالا جه بر قیز او
شاقینی آلمتش یاشنده کیشی یه نکاح ایتمک ایستینده،
ملا بر دقیقه دایانا. و منیم بو سوز لبری ایله
ایندی بو ساعت ده هر بر ملا او خوسه، گینه
باشه دوشیمه جک که دخنی یه گرک دایانسون
و نیه همان ساعت صیغه نی او خوماشون.

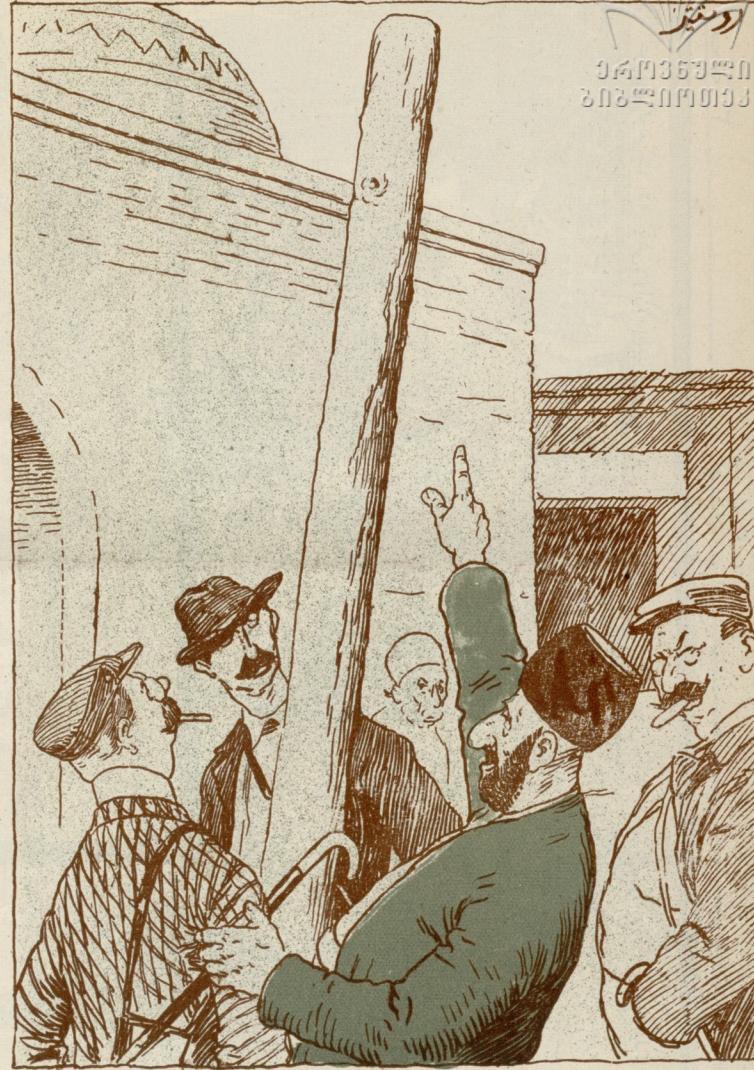
(ج ۱۰۰۰ ج ۱۹۰۰ ج ۱۷۰۰ ج ۱۵۰۰ ج ۱۳۰۰)

نخجوان حکم‌سنه «نور گویی» میر اسحاق‌خان (تاش)، این‌مسی.

وای، وای، غناه غناه حرام، کنام.

روشنیز

مسافر: بو آغاچ نهند اوتری در؟
کندی: محروم لشده بوراده کیجمل «شاخسی»، گیلانه آغاچ بشنه فار خالخیز برق.
مسافر: (تعجب‌لی) — ماشالله ماشالله.

بو گون قونسول لاردان بريسي اجلال الملکون ايونينه مجلس
مذاکرده فراش باشى لقى قبول ايله دى، ياشاسون مجاهد .
اجلال الملك و على موسى پارتى سندن عسگر مکين آدى
«محاكمات» روز نامه سينك مدرينى بازارده چوخ دوگوب كه «اوغر
يلارڭ آبروسىن نچون آپارىرسان». روز نامه توقىف اولوندى.

اجلال الملك اوز شخصى مفعتى مخبر السلطنه نك گيتمكىدە گورور،
بو گونلارده چوخ جدى چالىشور كه مخبر السلطنه آذرى ياجاندان
تامبرانچى گىتسون.

خوانىدە

ساليابىدە كا«ستان» مهمانخانهسى يىچون بر خوانىدە لازم در كه
گىچەلر ساعت اون ايىكىدىن صبىحە تك ششتردن، ماھوردان،
«آى بېرى باخ»دان فلاندان اوخويوب مسافرلەڭ لىت و استراحتلى
ياتماقلارينه سبب اولسون، چونكە مهمانخانه صاحبىڭ اوزىنىك سىسى
باتوب، مسافرلاردن خجالت چىكىر.
آدرىس: ساليان، مهمانة «كاستان»

آچا جاقادر

مشهدە. مقاface از مسلمانلارى دورت ايلدر كه بر مكتب بنا
ايتمك ايستيورلار. يىنى، سىن دىيورسون كه يالاندر؟ يىنى، نجه يالا-
ندر كه دورت ايلك عرضىنده ڦېچە دفعەلر ايله جمع اولوب مصلحت
ايىدوبلر، دانىستۇبلر، گوروشوبلر، و آخردە داغىلوب گيدوبلر ايولرىنە.
من يىلىمیرم كه بر پاره قلبى قاره آدملىرى نىه اللەددن قورخوملار و
نېھە خلقىك يارمىستىنە بد گمان اولورلار. دورت ايلدر كه كىشى لر
ھى چالىشماقدەدرلر كه مشهد مقدس ده بر مقدس مكتب آچسونلار،
اما يازىقلار نە ايلەسونلار؟ مگر بو تىزىكىدە مكتب آچماق اولار؟
مگر بىس فىكرلىشمك لازم دىگل؟ مگر بىس قباچە گوتور قوى ايله
مك لازم دىگل؟ آخر بر دى گوروم دورت ايل نەدر؟ مكتب دە كە
ظرافت دىگل: مگر دورت ايل دە مكتب آچماق اولار، ھى شىئىك
قاعدەسى وار، نېھە يازىق قافقازلى لارى مىنتەت ايلەسۈشىن؟ آخر انصافى
ياخشى شى در. آخر بر انصاف ايله.
«جرجراما»

مدیر و باش محرر: جلیل محمد قای زاده.

Carver Cotton ein Co East Briepavater' Mass

Въ Америкѣ قاروبىر فاتقون حىن شركاسى بىرىتىيواتور.

تكليف ايديره رقسى ماشىن و آلات، مەلا، حىن، ال ايله و ياقايشىلەن ايشلىمەن
ھىبوبىو كىشكەن لېتىرلار، پامبوق تىمىزلىهن زاۋو دلار قوروب ايشلىمەن.

بۇتون روسيه يىچون تك و كىلى:

باڭودە استييون قارداشلارڭ تجارت ايوى

Торговыи Домъ бр. Степпунъ، Баку

شعبەلىرى: مرودە، قوقانىدە، تاشكىندە، باطوم دە. نمايندەلرى:

تىلىپسىز دە ب. د. پوللاق و شركاسى. تىلىپۇن ۲۸

تىخنىچىسىقى دوم ا. ع. قىسىرى، تىلىپسىز دە، تىلىپۇن ۶۸۷

گورن مسلمان لار هېجانە گلوب شەرەد بويوك قىل و قال دوشىڭ
دەدر. چوخ قورخو واردە كە تازەدن ارمىن مسلمان ووروشماسى دە
دوشىون.

ھە دە خىال

نخچوان

بولقان و قره حوغ قىاقىندن ۲۵ خلوار حنا نخچوان شهرىنە
قاندارابات گۇرۇن قاچاقچىلار ايله سالداتلار آراسىنە آتشما اولوب،
پر نېچە ساعتىن صوڭرە حنالرى سلامت قورتارمىشلار. بو خېر شەرە
يتىشىكىدە قىرمىزى سققالار بىرىھ يغىلوب بويوك شادىيانەللىك ايتىشىلدەر.
روايىتلەر گورە ملا لار چوخ نەر ايلەمىشلەر. اللە جمیع مؤمنلەن نەرنى
قول ايلەسۈن.

آغداش ۵ ا يول.

ملا نصرالدین الار ۵ سىنە

خبردارلار

ملا عمو! ۲۵ مجي نمرە گىزدە قىليان بوجاڭ طرفىندن يازىلان
مكتوبه قارشو قرا احمد ايله ساجى حسن عمو بىر ك پروتىست
ايتدىلر و سىزە آحىقلارى دوتوب سىزى و قراوات آلانى دوگەمكە
حاضرلاشوابلار. بو خېرى سىزە يازىرم كە داهى اونلاردان ياز -
مېسىن، ھە كە يازمىش اولسان، حاجى حسن عمو آند اىچىر كە
چورلۇچىلەر ساتىدىغى بش پوطلق آجى اونك اوسىتىن بوندان سىرىم
يارىم پوت گوتورمۇب لاب بى پوت گوتورمەجك ھە قابدان.

ملا عمو! دىيەسەن بو خېرى سىزە ايندى نېھە يازىرم؟ اوندان
اوترى كە حاجى حسن عمو بورادە يوخىدى، گنجىھە گىنمشىدى،
چونكە كېچىن ايل آحى اون ساتماقدان اوترى دىوان طرفىندن
اون بش گون دوستاق كىلىمىشىدى، اوزىن او ايشىن قورتارماقدان
اوترى گىنمشىدى و كىيل دوتىماقە، ايندى اوچ گوندر كە گلوب
آغداشە و احوالاتىن خىردار اولوب چوخ بىر آحىقلاتوبىدر. اما
ملا عمو! تۈركىلەدە بى مثل وار، دىرلر كە: «سېر كە چوخ تىد
اولسى، اوز كۆپەسەن چاتىدار». والسلام.

سىزە مخلص «خېزچى»

تىرىيىن خىرلىرى

الحمد لله، شىردار سالار شهرىنە چەجاندان صوڭرە، يىنى اجلال
الملك اسباب كوك ايلىوب اولارى چەجارداندان صوڭرە اوزى رئيس
مجاهد اولوب، اولار دىيەن يامانلارى دىير، اما اولاره ويرىلن پوله
قانع دىگل، اول آخر يوزوجه مىن تومان پول اىستىر، اىگەرمى مىن
تومان خالصە پولنىن يانىدە وار، كىرىنى دە يامان يوغۇزنان اىستىر.
حقى دە وار، يېچارە روس قونسۇلخانەسىنە چوخ پوللار خرج ايلىوب،
و اينىدە شولوق ايلينلەر چوق پول ويرىر.

اعلان

هر جور خلوت و آشکار نکاح و صیغه‌لر کسیارم،
شرطی بودر که قیزی گرک او زوم گورم و یاشنه باخام،
دو قوز یاشندن یوخاری اولسه نکاح و صیغه کسه بیلمرم.
قیمتی ایسه اوجوزدر، بها دوگولدر، ایگرمی بش مناشه
کیمی خرجی وارد!

و هر جور زکات فطرده آلیرام. هر کاه ویرمندلر
او لسده یازوب سیاهی او زره ویریم کندی بوز باشی
سن، دویه دویه گوچن طویله سالدیرو ب آلیرام. بو کبی
ایشلرده چوق یدیم وار.

خواهش ایدنلر بو آذریمه رجوع ایتمه‌لیدرلر:
گوگچای اویزدینک قرا باققال کندینک ملاسی موسی
افندی.

ارمن مسلمان دعا

بزیم ایچیزده آقا یانادن قالما ای گوزل، ای ایستمهمی عادتک
بریسی ده قیز گوتوروب قاجماقسر. چوق و قتلر قیز گوتوروب قاچابه
هر ایکی طرفک حوانلاری ال تفکه دیوب آتشمانی باشلایورلر.
چوق دوشور که آرالقدہ اون، اون بش نفرده آدم اولور،
قیزک آناسی، قرداشی و سایر قوملرندنده پارالنوب و اولن اولور.
چونکه ایل و قبیله آراسنده پن ملی عیرت وارد که قز اوسته
اوز باشلارندنده کیچرلر. لیکن ارمی طایفه‌سی مسلمانلارک بو
ملی عادته همیشه خسد آپارورلر و بن نجه یرلرده اوغورلاماق
ایسته‌مشدیلر. مثلا، او جمله‌دن زنگه‌زورک (وهروار) کندنده بر
ارمنی اوشاقی بر ارمی قیزینی گوتوروب قاچقدن صوکره گلوب
الندن آلمشدلر، بو ایش مسلمانلارک چوق آحیغنه گلمشدی. لهواز
کندینک دولنلوسی کربلایی مهدی کندی ملاسی میرزا علی اکبر
ایله برابر بو ایشی پرتویست ایله‌مشدی، چونکه کربلایی مهدینک
اوز اوغلی حتی آخوند میرزا علی ایکرک او زیمه او طرفک
قیز گوتوروب قاچانلارندندر. بلی، مطلبدن چوق او زاق دوشیدیک..
ارمنی طایفه‌سی مسلمانلارک بو ملی عادتلرینی همیشه اوغورلاماق
ایستیوردیلر. اما یزینده یتوره یلمیوب گه الدن بوراخوردیلر. بونکده
جهتی اوز روحانی‌لریدر. چونکه بر ارمی قیز گوتوروب قاچانده
بو نا انصاف کشیش‌لر آسان و جهله کاینده کسیوردیلر. اما
بست طوی محالینک ملاسی ملا مختار و زنگه‌زورک ملاسی حاجی
میر بابانک یانه گیجه یاریسی بر قیز آپارانده یاواشجه پولنی آلوب
ال اوستی کابتنی کسور. هر چند صوکره او عورتک صاحبی ده
چیقور. اما عیبی بو خندر هر شی اولنه یتیشر. گنه عورت اولکی
ارینگلر، آنجاق گیجه‌نک یاریسی آدمی معطل قویماق ده کیشی‌لکدن
دگل. بلی، بو ارمی ملتی همیشه بزیم یاخشی ایشلریمزی اور گنمک
ایستیورلر. مثلا، ایکی گون بوندان قباق بر ارمی اوز نشانلیسنسی
گوتوروب قاجماق ایستمده کده، آناسی و قوم قرداشی توکلوب

شیلاق!

یراث اوستنده گهزن «آختا فایل»
گوگلک آلتنده اوچان «دیرز ایبل»
صوده کی، صوککی نو ایجاد «گهمنی»
قوروده طوب، «پولمیوت» یا «شرابل»
لاف سویلنه سه گر «بویر و قوما»
دیله‌رم، با غلیدی‌لار، قویر و قوما.
بیرجه يول قویر و قومی تریه‌ددرم
بوتون عالم‌لری، ویران ایده‌رم».
کاو ماهی

جلفا

ایران حکومتی بو گونلرده رو سیه حکومتک کیتای و بالقان
ایشلریندن اوتری مشغول اولماسنده استفاده ایده‌رک بویوک امیازلر
طلب ایتمشدیر. او جمله‌دن طلب ایدیر که جمعه گونلری اولانده
جلفا سر حدنه اولان روس، ارمی و گرجی مهمانخانه‌لری ایران
طرفه کیچسونلر، اوراده آلیش ویریش ایله‌سونلر. چونکه هر
جمعه گوفی حکومت مأمورلرینک روس طرفه کیچمه‌سی آنر قیمه
او تورور. اونا جهت مهمانخانه‌لر و اورالرده اولان عزیز مسافره‌لرک
جمعه گونلری ایران طرفه کیچمه‌لری طلب اولنمشدیر.

جلفا — بوراده مهمانخانه‌چی‌لر قرار قویدیلار که جمعه گو
نلری مهمانخانه‌لرده کیف چکمک ایچون کیچن اعیانلارک و صاحب
منصب‌لرک جیبنده بوز مراتدن اسکیک اولسه مهمانخانه‌یه بورا خامسونلار،
لباس و اونیفورم قبول اولونمیا جاقدر. چونکه رو سیه
اولان قره داغ فعله‌لری او طور لباسلرک قیمتی برهه اوج قات
آزالتمشدیر.

محمد سعید اوردبادی

امتحان

جناب ملا عموماً اوزگه شهرلر و اوزگه مكتب‌لر کیمی بو
ایل عشق آبادده بیازیم بابی مكتب‌دهه امتحان ویریلدی. اوزگه ملت
مكتب‌لرینه عبرت اولماقادان اوتری بو مكتبون شاگردلرینون آتمیته
لرین بیازیرام، بو قرار ایله اولدی:

الواح عربی	.....	5
الواح فارسی	.....	5
مناجات عربی	.....	5
مناجات فارسی	.....	5
لسان روسي	.....	بیازیم
لسان تركي	.....	یاریم
آرفیمطه	.....	یاریم
جغرافیه	.....	یاریم

قلیان